

Virtuellt musikaliskt lärande

- Hur en gitarrlektion fungerar över Internet

Per Holmberg IE5

Examensarbete, 10 poäng
Malmö, mars 2007

Handledare: Johan Söderman

Sammanfattning

Den här studien har genomförts för att undersöka hur en gitarrlektion fungerar över Internet och hur den upplevs av dess användare.

Undersökningen har genomförts genom att jag och två av mina gitarrelever har utforskat två olika gitarrhemsidor. Vi har tagit lektioner från dessa sidor. Där visas materialet genom video, ljud och med eller utan tabulatur.

Därefter har mina elever intervjuats där de bland annat har fått svara på frågor om vad de tyckte om hemsidan, lektionen och lärarens kvalité och hur det kändes att inte ha en lärare närvarande vid lektionstillfället.

Forskningen kan kallas för aktionsforskning eftersom jag har varit både lärare och forskare.

Studien visar att kontakten mellan lärare och elev är viktig för elevens utveckling och motivation. Vid kontakten med lärare kan eleven fråga om saker de inte förstår, få feedback och bli inspirerad av läraren. Dessa gitarrhemsidor kan istället ses som komplement till traditionella gitarrlektioner.

Nyckelord:

Gitarrlektion, Internet, Aktionsforskning, Instuderingsätt.

Abstract

Virtual musical learning – How a guitar lesson on Internet works

The aim of this study has been to investigate how a guitar lesson on the Internet works and how it is experienced by a student.

The study has been conducted by me and two of my students by means of exploring two different guitar web sites from which we have attended classes. We have attended different kinds of classes in which the material has been displayed through video and sound, with or without tablature. Following this, my students were interviewed about things such as how they found the web-site in general, the quality of the lesson and the tutor and what they considered not having a tutor present during class. The conduct of the research has been action research based in which I have been both a tutor and a researcher.

The most vital finding in this thesis is that the connection between the tutor and the student is important for the development and motivation of the student. During a real, non-virtual class, the student can ask for direct instructions, receive feedback and get inspiration from the tutor. These guitar web sites can instead be seen as a complement to a traditional guitar lesson.

Keywords:

Guitar lesson, Internet, Methods of learning, Action Research

Innehållsförteckning

1 Inledning	1
2 Bakgrund	2
3 Syfte och frågeställning	5
4 Teori	5
4.1 Kopiera musik som inlärningssätt.....	5
5 Metod	7
5.1 Aktionsforskning.....	7
5.2 Kvalitativ intervju.....	8
5.3 Kvalitativ metod.....	9
5.4 Etiska överväganden.....	9
5.5 Intervjudeltagare.....	9
5.6 Studiens genomförande.....	9
6 Resultat	10
6.1 Beskrivning av gitarrsajter.....	10
6.1.1 Guitartricks.....	10
6.1.2 Licklibrary.....	12
6.2 Beskrivning av elevernas och mina lektioner.....	14
6.2.1 Lektionerna från Guitartricks.....	14
6.2.2 Lektionerna från Licklibrary.....	15
6.3 Våra uppfattningar om gitarrsajterna.....	15
6.3.1 Sammandrag från Guitartricks.....	15
6.3.2 Sammandrag från Licklibrary.....	18
6.3.3 Lärarfri undervisning.....	19
7 Diskussion	22
8 Referenser	27

1. Inledning

Jag kommer aldrig att glömma den dagen då jag fyllde 10 år och min äldre bror lärde mig mitt första riff på gitarren (Riff är annat ord för en upprepad melodi eller slinga på elgitarr). Riffet jag lärde mig var från den klassiska låten ”Smoke on the water” av bandet Deep Purple, som är en välkänd låt för de flesta gitarrister. Jag blev helt fascinerad av gitarren och tyckte det var det absolut roligaste som fanns.

När jag hade spelat gitarr i ett år så startade jag mitt första rockband. Vi hade en gammal skollokal helt för oss själva där vi träffades varje dag efter skolan och improviserade, jammade och komponerade tillsammans. Vi gjorde spelningar där föräldrar och vänner var inbjudna. En av spelningarna har jag på film hemma hos mina föräldrar och det ger mig fina minnen varje gång jag ser filmen.

Att utvecklas på mitt instrument har alltid varit väldigt viktigt för mig och när jag märkt att utveckling har skett känner jag mig tillfredsställd. Det finns många olika faktorer som har spelat en betydande roll för min utveckling. Jag har haft bra gitarrlärare som har inspirerat mig. Även mina egna gitarrelever inspirerar mig genom den spelglädje som de har för sitt instrument och det var just på grund av glädjen jag själv började spela gitarr. Att öva på mitt instrument har alltid varit en stor del av mitt liv och spelglädjen kan lätt glömmas bort av all disciplin och hårt arbete. Jag tror inte det går att bli fullärd inom gitarrspel eller inom något annat instrumentspel. För min del är det motiverande, att det alltid finns någonting jag kan utveckla och bli bättre på. Att hitta ny musik och bra material för mitt instrument har alltid varit en stor drivkraft för mig. Jag har hittat nytt material genom gitarrtidningar, gitarrböcker, instruktionsböcker, dvd och videofilmer samt plankning (lyssna och försöka härma) av andra gitarrister och artister.

Det finns så många olika sätt att utveckla sitt gitarrspel på och det är kanske därför varje gitarrist är unik. Det går att utvecklas till exempel genom att spela med andra, öva själv, spela in i studio, skriva musik och lyssna på musik. Att en gitarrist kan lära sig på så många olika sätt tycker jag är mycket intressant. I Green (2001) berättar en åtta år gammal gitarrist om sin utveckling:

- I was using the simple chords that I'd learnt and jamming with this other guitarist... We started playing the guitar at the exact same time... Just learning together, and every now and then we met up for a little jam. That proved quite good. (s. 23)

Den här åtta år gamla pojken berättar att han har utvecklats genom att spela med sin kompis. Jag tror att det musikaliska utbytet som sker är viktigt för alla som spelar ett instrument. När till exempel två gitarrister träffas kan de byta olika licks (fraser eller melodier) med varandra. De kan även lära varandra nya låtar som de kanske inte hade kommit i kontakt med annars och få nya infallsvinklar på de låtarna som de redan kan. Att träffas och jamma kan också leda till att de startar upp ett band. Gitarristerna kan även ge varandra feedback på gitarrspelet. För min del är det viktigt att jamma med andra gitarrister så väl som andra instrumentalister eftersom min motivation och inspiration höjs.

2. Bakgrund

Som jag tidigare beskrev i inledningen så finns det många olika sätt att utveckla sin musikaliska förmåga. Green (2001) menar att oavsett vilken social miljö en person lever i så finns det någon form av musikkultur (s. 22). Vi får automatiskt kontakt med musik som är omkring oss oavsett om vi vill eller inte eftersom vi inte kan stänga av våra öron. Enligt Green finns det tre olika sätt att komma i kontakt med musiken:

- It is helpful to conceive of three main ways in which we engage directly with music: *playing* (to include singing), *composing* (to include improvising) and *listening* (to include hearing). (s. 22)

Jag tror att lyssna aktivt och försöka härma är ett mycket bra redskap för att utvecklas. I många fall startar en persons musikaliska resa då han/hon hör en annan gitarrist som han/hon tycker är bra. Vår svenske gitarrist Yngwie Malmsteen bestämde sig för att börja spela gitarr när han hörde Jimi Hendrix för första gången. Många andra kända gitarrister som till exempel Steve Lukather från bandet Toto, har lyssnat mycket på gitarristen Eric Clapton från bandet Cream och därefter försökt kopiera det som Clapton spelade. Jag har själv ägnat åtskilliga timmar att lyssna och härma gitarrister och det har så klart satt sina spår i mitt gitarrspel. Det vill säga att det hörs att jag har blivit influerad av vissa gitarrister. Denna typ av inlärningsätt har använts av många musiker oavsett genre. Till exempel på 1950 och 60-talen då tekniken inte var vad den är idag, var härkning och kopiering det vanligaste inlärningsättet inom jazz- och rockmusik.

Johansson (2002) beskriver tiden då det inte fanns tillgång till grammofon. Han berättar om en vän som växte upp i 1960-talets Rumänien och ville bli jazzmusiker. Han och hans vänner lyssnade på den Amerikanska radiostationen "Voice of America" som spelade de senaste jazzlåtarna. En kväll spelades "The girl from Ipanema" (känd bossanova låt från tidigt 1960-tal) men mottagningen var så pass dålig att de bara hörde de första åtta takterna på låten och sedan

försvann ljudet. Den blivande jazzmusikern och hans vänner försökte memorera vad de hade hört. De takter de missade fick de vänta med tills radiostationen spelade låten igen och då fick de flytta radion till en plats som gav bättre mottagning så att de förhoppningsvis kunde höra hela låten.

Det har skett en utveckling fram till idag då nästan alla i världen har tillgång till band- och cd-spelare. Här går att lyssna så många gånger som önskas och spola tillbaka till exakt det ställe som begärs. Nu finns det även datorprogram som kan spela upp låtarna i ett sänkt tempo så att det går att höra mer exakt vad som händer på snabba eller svåra stycken. Det går även att lägga det önskade området som en loop det vill säga det spelas om och om igen. Detta är stor skillnad jämfört med att lyssna på "The voice of America" natt efter natt i önskan om att kunna höra några takter till innan ljudet försvinner.

Förutsättningarna för att öva och utveckla sin improvisationsteknik har blivit bättre än vad de var förr i tiden. Nu finns det program för dator som är speciellt lämpade för improvisation, som till exempel "Band in a box". Här skriver användaren in vilka ackord som önskas i respektive takt och väljer vilken genre datorn ska spela ackorden i. Urvalet är stort mellan de flesta stilarna som till exempel blues, jazz, rock, funk, bossa och folkmusik. Det går även ändra tempo, ta bort instrument och ändra tonart i låten. Detta är ett populärt program som används mycket på estetiska program, musikskolor och i privata sammanhang. När en musiker förr i tiden skulle öva på sin improvisation fick han göra det enskilt eller tillsammans med andra musiker. Nu kan han tillsammans med sin dator få det att låta som om det vore ett helt band i vardagsrummet som han själv bestämmer över när han övar.

Utbildning inom musik är också större nu än det var för i tiden. I Sverige finns det estetiska program med musikinriktning, kulturskolor, kommunala musikskolor, studieförmedlingen, folkhögskolor och musikhögskolor. Några av de mest kända rockgitarristerna till exempel Jimi Hendrix, Eric Clapton och BB King är självlärd och har gett ett stort arv till rockmusiken. Hade de haft samma betydelse om de blivit utbildade inom musik? I Johansson (2002) citeras Jimmy Page från det berömda bandet Led Zeppelin. Han anser att det bästa med gitarren är att den inte lärs ut i skolan.

På 2000-talet har tekniken kommit långt fram och det ger många ett hjälpmedel som är unikt för deras generation, det vill säga Internet. På Internet finns mycket omfattande gitarmaterial och detta har jag länge varit intresserad av. Det går även ta gitarrlektioner eller bli gitarrlärare över Internet. Vid inläring av en låt som är hämtad från Internet är den oftast visad i tabulatur eller kallad tab. Gitarrhalsen visas på datorskärmen och någon har plankat (lyssnat och skrivit

ner) tonerna som blir de siffror som utgör vilket band som ska spelas på. Detta system är vanligt bland ungdomar och de anser detta vara enklast att läsa.

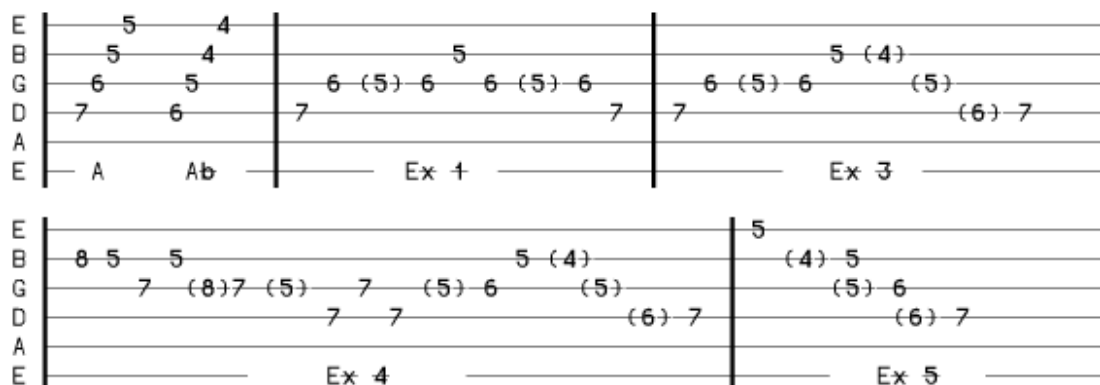

Bild: En tabulatur från Guitartricks (<http://www.guitartricks.com>).

Green (2001) anser att notation (nedskriven musik) som till exempel tabulatur ska användas som ett komplement istället för en huvudsaklig inlärningsmetod. Detta innebär enligt Green att tabulatur enbart skall användas i ett eventuellt inlärningsyfte och så fort musikerna kan sina insatser så behövs inte tabulaturen. Eftersom tabulatur varken förmedlar uttryck, rytm eller dynamik anser jag att det enbart ska användas i första stadiet i inlärningsprocessen. Jag tror att när eleven behärskar materialet är det bäst att lyssna på sitt instrument relaterat till den övriga musiken, istället för att läsa ett papper.

En vanlig traditionell gitarrlektion är med en lärare och en eller flera elever. Idag öppnar sig fler möjligheter till andra typer av gitarrlektioner. På en gitarrlektion över Internet kan eleven själv välja vad den ska lära sig, och när lektionen ska äga rum. Jag tycker det här är mycket intressant och därför jag bestämde mig för att skriva om gitarrlektioner över Internet. Detta leder fram till mitt syfte och forskningsfråga.

3. Syfte och Frågeställning

Syftet med denna studie är att studera virtuella gitarrlektioner.

Studiens forskningsfråga är följande:

Hur erfars dessa virtuella gitarrlektioner av dess användare?

4. Teori

4.1 Kopiera musik som inlärningsätt

Jag har valt att använda Greens teorier om gehörsmusicerande som teoretisk ansats.

Green (2001) menar att den mest dominerande inlärningsmetoden för nybörjare inom populärmusik är att kopiera skivinspelningar på gehör. I praktiken innebär detta att musikern lyssnar på det speciella stycket eller låten och försöker spela likadant som det låter på skivan. Den här inlärningsmetoden förekommer även inom Internetundervisningen men samtidigt som gitarreleven hör hur det ska låta så ser den även visuellt över tabulaturen som visar vilka toner som ska spelas. Det blir alltså en kombination av gehörsinlärning och visuell inlärning (titta och härma).

För att definiera lyssnandet på musiken beskriver Green att en person kan lyssna på tre olika sätt. Den första är ”purposive listening” som betyder ändamålsenlig lyssning. Purposive listening används till exempel då en musiker ska lära sig att spela en exakt kopia av en låt eller en speciell del av låten som är ämnad att användas i andra musikaliska sammanhang.

Den andra är ”attentive listening” som betyder påpasslig eller uppmärksam lyssning. Attentive listening innebär samma lyssning som purposive listening men utan målet att det ska användas för eget bruk.

Den tredje är ”distracted listening” som enbart ämnar sig för underhållning eller glädje. Den sortens lyssning förekommer då vi vet att musik spelas i bakgrunden men då vi inte ger det någon uppmärksamhet.

Att lyssna och hämta inspiration från musik är viktigt för alla musiker oavsett vilken genre de befinner sig i. Jag tror att dessa tre olika sätt att lyssna påverkar oss medvetet eller omedvetet. Även om vi lyssnar så kallad ”distracted listening” så påverkas vi ändå på något sätt. Detta blir styrkt även av Green som

påpekar att många musiker lär sig låtarna genom distracted listening. Green menar att session- (studiomusiker) och coverbandsmusiker som behöver kunna en bred repertoar har fått sina förmågor förbättrade genom purposive och attentive listening. Purposive listening är dock den främsta inlärningsmetoden vid kopiering av skivinspelningar.

Här är en intervju mellan Lucy Green (L) (2001) och bassisten Rob (R) som är ett tydligt exempel på hur purposive listening fungerar:

L: So between sort of 13 and 17, apart from devising your own technique as best you could, how else did you teach yourself?

R: By listening to other people and copying them. (Pause)

L: On record?

R: On record, yeah. (Pause)

L: And did you do it by, you put the record on, you would try playing along; or you'd listen to the record first and then play afterwards and put it back on, or a mixture or –

R: I'd listen to the line over and over again till I could sing it, the bass line. And then I'd work it out from singing.

L: I see. And then would you ever put the record back on and play along with it once you'd got the whole thing?

R: Oh yes.

L: So it is a constant process of listening, internalizing, practising, listening, playing along and so on?

R: Precisely, yeah, yeah. (s.61-62)

I detta exempel lyssnar bassisten Rob på artister och kopierar dem genom att spela upp skivan om och om igen tills han kunde sjunga basmelodin. Därefter överför han sångmelodin till sin bas. Jag tror det här inlärnings sättet främjar gehöret och minnet att komma ihåg de olika melodierna.

När gitarreleven tar en lektion från Internet så brukar denne oftast få tillgång till både ljudfil och tabulatur. Det blir som ovan nämnt en kombination av gehörsinläring och visuell inläring. Det vill säga att gitarreleven hör hur det ska låta men slipper planka melodierna eftersom de redan finns, förhoppningsvis korrekt plankade och rätt noterade i tabulaturen. I Green (2001) berättar gitarristen Emily om hur hon ville lära sig låten "There she goes" av gruppen La's. Emily lärde sig låtens grunder genom en sångbok där det fanns låtens ackord men utan melodier och riff. Emily lärde sig grunderna och lyssnade sedan på låten för att lära sig det mer avancerade som inte stod med i boken. Att använda gehöret och kopiera blev det primära inlärnings sättet trots att hon började med att använda sin sångbok. Den här processen är även möjlig över Internetlektioner då gitarreleven enbart använder tabulaturen som ett hjälpmedel och sedan plankar det som finns i låten. Det finns även omvänd process då gitarreleven först lyssnar på låten som ett hjälpmedel och sedan lär sig allt från

tabulaturen. I det fallet blir gehörsläring sekundär och visuell läring primär.

5. Metod

5.1 Aktionsforskning

Följande undersökning har jag själv iscensatt, förberett och bestämt dess förutsättningar. När jag som forskare själv sätter igång en process och studerar praktiken runt den kallas det *aktionsforskning*. Vilket får konsekvensen att jag blir både lärare och forskare samtidigt.

Aktionsforskning har sin utgångspunkt i praktiken och detta leder till ett samspel med hur jag resonerar om praktiken och hur jag handlar i praktiken. De moment som ingår i en aktionsforskning är att som forskare ställa frågor till praktiken, planera och iscensätta en handling, följa och observera processen och sedan reflektera över vad som sker där.

Vad gäller aktionsforskning är jag inte bunden av regler som inom mer traditionella forskningsansatser. Jag kan formulera mina egna frågeställningar och bestämma de forskningsredskap som ska användas. Genom olika informationsintag skapar jag mina egna teorier utifrån praktiken från min forskning. Carr och Kemmis (1986) menar att det är ett verkningsfullt sätt att överbygga klyftan mellan teori och praktik.

Termen aktionsforskning är från engelskans *action research* och kommer ursprungligen från 1940-talets USA. Begreppet användes av socialpsykologen Kurt Lewin då han syftade på studier som innehöll gemensam påverkan mellan teoretisk forskning och praktisk verksamhet.

Aktionsforskning är ett begrepp som kan ses som två ord som blivit ett. Aktion eller handling talar för att något ska iscensättas och prövas. Rönnerman (2004) menar att: "Forskning kan beskrivas som en process som genom systematiskt arbete och relation till teorier ger ny kunskap" (s. 15)

Aktionsforskning lämpar sig då det krävs speciell kunskap om ett särskilt problem och när det är praktikern eller läraren som själv genomför forskningsarbetet.

5.2 Kvalitativ intervju

Jag har valt att använda mig av kvalitativ intervju. I den intervjuformen bör jag som forskare inte styra mina intervjupersoner allt för mycket. En kvalitativ intervju beskrivs som att det är intervjupersonerna som styr samtalet med guidning från intervjuaren.

När en intervju ska genomföras måste syftet klargöras för den som blir intervjuad. Syftet i sin tur måste relateras till intervjupersonen eller intervjuarens mål. Det är viktigt att intervjuaren berättar för vederbörande hur intervjun kommer att användas och om anonymitet garanteras.

Patel och Davidsson (2003) anser att förberedelsen är viktig innan en intervju. Intervjuaren måste kontrollera så att alla områden är med men begränsa sig för att ha med för många frågor, som kan leda till att intervjupersonen tröttnar och tappar fokus. Det är bättre att ha färre frågor än många frågor som kanske ändå leder till samma svar. Jag som intervjuare måste även tänka mig in i intervjupersonens situation eftersom den kanske inte har samma kunskap som jag. Frågorna måste därför formuleras så att de innehåller all viktig information som behövs och inte kan missuppfattas.

Vid en intervju påverkas motivationen av den personliga relationen som uppstår mellan mig och intervjupersonen. Enligt Patel och Davidsson (2003) bör intervjuaren visa genuint intresse och förståelse för intervjupersonen. Intervjuaren får vara noggrann så den inte på något vis dömer eller kritiserar personen för dess svar då det lätt kan väckas en försvarsattityd hos den intervjuade. Intervjuaren måste komma ihåg att han/hon inte bara kommunicerar med munnen utan även med gester och ansiktsuttryck. Detta kan utspela sig i en förvånad höjning av ögonbrynet eller en ogillande ryckning i mungipan.

Vid en intervju finns det olika sätt att samla svaren, till exempel genom anteckningar, ljudinspelning eller videoinspelning. Jag kommer att använda en ljudinspelning för att intervjun inte ska tappa fart och fokus och för att jag ska kunna analysera svaren i efterhand. För mig är det viktigare att hela tiden kunna behålla ögonkontakt med intervjupersonen.

I många fall känner inte intervjuaren och intervjupersonen varandra. Detta kan påverka intervjun både positivt och negativt. Eftersom jag känner mina gitarrelever väl kan jag lättare avläsa reaktioner och förstå svaren bättre. Med okända människor så har intervjuaren däremot mer distans och kan se saker på mer objektivt sätt.

5.3 Kvalitativ Metod

Kvalitativ metod brukar beskrivas som *förståelse* istället för *förklaring*. Det innebär att forskaren är intresserad av tolkningar och förståelse.

När forskaren samlar information fokuseras det på ”mjuka data”. Det kan till exempel vara tolkande analyser av textmaterial, intervjuer eller deltagarobservationer. De kvalitativa metoderna utgår från den information som samlas in och den kan då beskrivas som *empiristyrd* (Langeman, 2005).

5.4 Etiska Överväganden

Namnen på mina gitarrelever som deltar i studien har blivit ändrade för att skydda deras identitet. Innan studien och intervjuerna började blev mina elever informerade om studiens syfte samt hur deras svar skulle användas. Jag fick också deras godkännande att använda mig av ljudinspelning under intervjuerna. Vissa kommentarer som inte är relevanta för arbetet har inte tagits med.

5.5 Intervjudeltagare

Johan och Anna är två privatelever till mig som jag undervisar i elgitarr. De har båda snart spelat för mig ett år. Jag ansåg att de skulle passa bra i den här studien eftersom de är på olika nivåer, har olika musiksmak och är vana datoranvändare som är i kontakt med Internet på något vis varje dag.

Anna har spelat gitarr i tre år och studerar nu första året på gymnasiets estetiska program med inriktning mot musik. Trots att hon inte spelat länge och inte har så mycket erfarenhet är hon mycket musikalisk och lär sig snabbt. Anna har mest spelat rockmusik.

Johan är en begåvad gitarrist som tog studenten i fjol och sysselsätter sig nu med att öva gitarr och spela i band. Johan har mest spelat blues och rock.

5.6 Studiens genomförande

Jag prövade tillsammans med Anna och Johan två gitarrsajter. Anna och Johan prövade gitarrsajter utan att jag var närvarande, med syftet att de inte skulle känna sig nervösa eller stressade. Meningen var att eleverna skulle känna sig som om de vore hemma och tog en gitarrlektion från Internet och att det inte vore en prövning.

Före Annas och Johans besök på gitarrsajterna hade jag föreberett lektioner med musik som jag visste att de var intresserade av. För att undvika nervositet hos dem, betonade jag att jag inte skulle veta resultatet av det de lärt sig på gitarrlektionen utan enbart höra deras egna tankar och utvärderingar. Internetlektioner och intervjuer genomfördes individuellt vid tre olika tillfällen.

Studien gick till på följande vis:

- Vi surfade enskilt runt på sidan i cirka 10 minuter för att se om det fanns något av intresse och hur pass lättillgängligt det var.
- Johan och Anna fick ta en lektion som jag valt ut. Till detta fick de 30 minuter var.
- Paus i cirka 15 minuter
- Vi surfade enskilt runt på den andra gitarrsajten i cirka 10 minuter.
- Johan och Anna fick ta nästa lektion som jag valt ut. Den här lektionen skilde sig på något vis från den första lektionen, antingen i musikstil eller förutsättningar. Johan och Anna hade 30 minuter var till lektionen.
- Utvärdering och intervju.

6. Resultat

6.1 Beskrivning av gitarrsajterna

Här nedan följer en beskrivning av de två olika gitarrsajterna Guitartricks och Licklibrary. För access till en av dem har jag betalt medlemskap och på den andra är jag gratismedlem. Jag valde att vara gratis medlem på ena sajten eftersom det material jag behövde för den här studien inte krävde fullt medlemskap.

Jag beskriver gitarrsajterna för att ge läsaren en insikt om hur en typisk gitarrsajt är uppbyggd och fungerar. Jag vill förklara för läsaren på vilka olika sätt gitarrlektionen över Internet genomförs samt vilka andra möjligheter som ges. Målet med gitarrsajternas beskrivning är att läsaren enklare ska förstå intervjuerna.

6.1.1 Guitartricks

Den ena gitarrsajten, som är i fokus för denna studie, heter *Guitartricks* (www.guitartricks.com).

Det som genomsyrar Guitartricks är att vem som helst kan bli lärare på hemsidan. Dock krävs skicklighet, kunna engelska och att ha tillgång till video

eller ljudinspelning för att få ett godkännande. Innan godkännandet ska först lärarna på hemsidan rösta angående hur den som söker kan tillägga något positivt till sajten. Enligt information på hemsidan blir 90 % av de som söker underkända. Trots detta är det ändå stor variation när det gäller lärarnas kvalitet. Blir den ansökande godkänd blir ersättningen baserad på hur många som tar lektionen och läraren får även gratis medlemskap i Guitartricks.

Det finns stort urval på lektioner och det går att söka efter en speciell gitarrist som någon har plankat eller tolkat. Sökningen kan även specificeras genom att ange vad som ska fokuseras på till exempel teori, rytmik, olika genrer, skalor och ljudeffekter. Här går också att välja svårighetsgrad på lektionerna från absolut nybörjare till extrem. Formatet på lektionerna kan vara video, mp3 (ljudfil) eller ingen inspelning alls. Mestadels är det genom ljudinspelning och tabulatur som materialet visas, noter förekommer mindre sällan. Det finns även ett chattforum där medlemmen kan prata och diskutera med andra gitarrister.

Lektionerna är skiftande både i ljudkvalité och i lärarkompetens. Vid vissa lektioner finns inga musikbakgrunder och inga klick som håller pulsen. Ofta räknar inte läraren in utan börjar spela direkt. Nybörjaren kan då bli förvirrad och inte veta var "takten" är. Nybörjaren får kanske istället hitta originalversionen på låten och lyssna därifrån. Om det önskas att spela till bakgrunder finns det möjlighet att använda deras "Jam Station". Här går det att välja flera olika stilar som kan användas vid övning.

Upplägget på sidan är lätt att förstå och det är enkelt att surfa runt och hitta det som sökes. Bredbandsuppkoppling är nödvändigt för att kunna lyssna på eller se en video utan att behöva vänta länge.

Bilden nedan är Guitartricks startsida och till vänster på bilden visas "By style" där användaren kan söka lektionsmaterial i specificerad genre. Under visas "By insperation", där det går att välja en gitarrist som verkar intressant. I mitten visar Guitartricks vilka olika gitarrlärare de erbjuder.

Bild: Guitartricks startsida (<http://www.guitartricks.com>).

6.1.2 Licklibrary

Den andra sidan jag har arbetat med under den här studien är *Licklibrary* (www.licklibrary.com).

På Licklibrary går det att ta lektioner från många erkänt duktiga gitarrister som till exempel Shaun Baxter, Guthrie Govan, Frank Gambale, Michael Angelo och Danny Gill. Lektionerna visas genom Licklibrary-TV där eleven ser lektionerna i videoformat. Filerna är stora och kräver en snabb uppkoppling för att slippa långa väntetider. Det går även att ladda ner filen för att se den vid senare tillfälle.

På Licklibrary-TV lektionerna visas inga noter eller tabulatur. Läraren beskriver vad som händer i låten och förklarar alla teoretiska begrepp. Läraren spelar först igenom hela låten och sedan delar han upp den i delar som spelas upp i ett långsammare tempo. Det finns ingen inräkning eller klick då han spelar vilket gör att pulsen är svår att känna.

På bilden nedan visas en gitarrlektion från Licklibrary-TV. Under tv-skärmen finns de olika knapparna där användaren kan pausa, spola fram eller tillbaka och höja eller sänka volymen. Till höger går det att välja om gitarreleven vill ladda hem lektionen eller ta del av den direkt i Licklibrary-TV.

Bild: En gitarrlektion från Licklibrary- TV (<http://www.licklibrary.com>).

På Licklibrary finns ett urval på 20,000 gitarrprodukter som medlemmen kan få upp till 50 procent rabatt på. Det finns 300 jamtracks (bakgrunder att spela till) att ladda hem i olika musikstilar. Det går också att ta del av olika berättelser som musiker delat med sig och de senaste nyheterna inom gitarrvärlden. Det finns även ett chattforum där det går att ladda upp historier, mp3 och videofilmer som medlemmar vill dela med sig. Även för gratismedlemmen finns det ganska stor tillgång till utbudet på sidan. Videolektionerna är dock nerkortade så att hela lektionen inte kan ses utan exempelvis bara ett intro och vers.

Bilden nedan visar Licklibrarys startsida och på mitten av bilden finns en introduktion av Licklibrary-TV. Till höger finns länkar till de olika gitarrlektioner som visas på video, olika jamtracks som erbjuds, shop online (olika gitarrprodukter som säljes), tips och tekniker. Till vänster finns det länkar som leder till medlems forumet, nyheter och tester av instrument.

Bild: Licklibrarys startsida (<http://www.licklibrary.com>).

6.2 Beskrivning av elevernas och mina lektioner

6.2.1 Lektionerna från Gitartricks

På Annas första lektion fick hon spela "Back in black" av bandet AC/DC. Den består av tre olika delar, vers, brygga och refräng. Tyngdpunkten i låten är riffet som spelas under verserna. Det finns ingen möjlighet att höra hela låten på hemsidan utan Anna är begränsad till det som läraren visar. För att ge Anna en bra överblick av låten fick hon även tillgång till originalspåret av "Back in black". Lektionen var i mp3format och utskrivet i tabulatur.

Johans första lektion gick ut på att han skulle lära sig ett funkriff (rytmisk melodi inom funkgenren). Funkriffet förhåller sig till harmoniken av en blues (specifik ackordgång som används i de flesta blueslåtar och även rocklåtar). Lektionen var i mp3format och utskrivet i tabulatur.

Min första lektion var en jazzlektion, inspirerad av den store giganten Joe Pass. Lektionen gick ut på att spela ackord som förflyttar sig upp på gitarrhalsen men i varierade läggningar (samma ackord men tonerna staplade i annan ordning). Samtidigt spelas en förflyttande basfigur och ackorden spelas enbart i C dur. Lektionen bestod av två delar och i den första kompede läraren enbart i C dur för att jag skulle förstå grunden. I den andra delen utvecklas kompet till en hel ackordföljd i en jazzblues progression (blues harmonik mer fler ackord). Lektionen visades i tabulatur och video.

6.2.2 Lektionerna från Licklibrary

Annas andra lektion gick ut på att lära sig "Cocaine" av Eric Clapton. Hon fick precis som i tidigare lektion tillgång till originaletspåret av "Cocaine". Den här lektionen visades i videoformat och det fanns ingen tabulatur eller noter. Materialet är helt baserat på visuell och gehörsinläring.

Under Johans andra lektion skulle han lära sig "Satch Boogie" av Joe Satriani. Lektionen visades enbart i videoformat och det fanns ingen tabulatur eller noter att tillgå. Johan fick se hur läraren spelade och försökte sedan härma.

Målet med min lektion var att jag skulle spela som Stevie Vai i låten "For the love of god". Lektionen visades genom Licklibrary-TV som var en videolektion där ingen tabulatur eller noter fanns tillgängliga.

6.3 Våra uppfattningar om gitarsajterna

6.3.1 Sammandrag från Guitartricks

Hemsidans kvalité

Guitartricks är en hemsida där gitarristen relativt snabbt hittar intressant material inom varierade musikstilar, genom att använda deras sökfunktion.

Anna: Det finns mycket som intresserar mig. Det finns mycket material i olika genrer och av olika artister.

Johan: Det var smidigt att kunna välja olika stilar och olika kända gitarrister. Jag hittade mycket material av min favorit, Stevie Ray Vaughan, som lärare på hemsidan har plankat. Det finns mycket licks man kan snappa upp.

De lektioner som intresserade mig var mest olika licks, vilket ledde till att lektionerna var ganska korta. Jag tycker att några av dessa lektioner var av varierande kvalité både angående läraren och undervisningsmaterialet. Ibland gav läraren inte tillräckligt tydliga instruktioner för att nybörjaren skulle förstå och han räknade heller inte in då han började spela.

Johan har testat de olika funktioner som kan användas (pausa, spola fram och tillbaka) och han hittade även en speciell "loop" funktion:

Johan: Jag tycker också det är roligt att man kan bli lärare, själv lägga upp lektioner och att kunna ge tillbaka. Jag surfade runt och hittade en lektion i videoformat där läraren spelade ett "lick", först sakta och sedan ökade han tempot. Här kunde jag sätta en loop så att det börjar om från början eller från en viss punkt som man själv valt.

Detta gjorde man genom att sätta upp en A och B markör. Det valda stycket repeteras om och om igen. På vissa ställen var det redan markerat kanske i tron på att folk brukar vilja se det partiet långsammare.

Loopen är en funktion som gör att användaren slipper stoppa och spola tillbaka för att lyssna på det stycke som önskas. Datorm stannar uppspelningen av låten vid B markören och spelar automatiskt upp från A markören.

Jag testade även deras Jam Station där jag kunde öva till bakgrunder som lärarna har gjort. Det finns exempel i de flesta musikstilar som till exempel jazz, funk, rock och blues. Läraren spelar ofta med i bakgrunderna vilket gjorde att jag upplevde kompet rörigt och i vissa fall kändes det som om läraren spelade "otight" (inte rytmiskt korrekt). Vill användaren fördjupa sig i någon gitarrist eller stil så är detta en bra sida att använda sig av, dock är tycker jag att kvalitén är skiftande.

Lektionen och lärarens roll

Anna hade både tabliatur och video på sin lektion, vilket hon tyckte hon var bra.

Anna: Det var bra att jag hade både tabulatur och video under lektionerna. Det gjorde att man fick input från alla håll. Ljudkvalitén var dock inte så bra så jag fick skruva upp ljudet. Jag förstod det mesta som läraren förklarade och vad som presenterades på lektionen. Det påverkade mig inte att läraren inte räknade in innan han började spela. Jag märkte att det riffet jag spelade inte stämde överens med det som läraren spelade. Det fanns två olika versioner av riffet jag skulle spela, ett var enkelt och ett var lite svårare. Jag lyssnade lite på originalet av låten för att få in rätt känsla.

Anna lyssnade inte mycket på originalspåret av låten utan lärde sig mest från tabulaturen, det vill säga visuell inläring. Jag förmodar att hon kom ihåg hur det skulle låta efter att ha lyssnat på låten och därefter lärt sig efter tabulaturen.

Johan hade enbart tabulatur och ingen video men tycktes inte påverkas av detta.

Johan: Tabulaturen var uppritad på ett bra vis med tydliga instruktioner över vilken teknik man skulle använda.

Funkriffet som Johan skulle lära sig var väldigt rytmiskt med mycket spökslag (percussiva slag som inte innehåller någon ton) och eftersom dessa inte stod med i tabulaturen fick Johan lära sig rytmerna på gehör.

Under min egen lektion spelade min lärare väldigt rytmisk men de rytmiska inslagen stod inte heller med i tabulaturen utan jag fick planka det själv. Jag hade sparat mycket tid om tabulaturen hade varit kombinerad med noter, då jag direkt sett hur det skulle låta rytmiskt. Ackorden som jag skulle lära mig var också utskrivna i tabulatur, vilket återigen gjorde att det tog längre tid att lära

mig materialet. Det hade sparat mer tid om ackorden hade varit i en tabell då jag fortare förstått hur ackorden såg ut.

Johan hade önskat att läraren kunde spela riffet sakta och räkna in innan han började.

Johan: Det var jobbigt att läraren spelade riffet så snabbt för jag ville höra det sakta först. Jag saknade även en inräkning från läraren innan han började spela. Det kunde räckt med en en-två-tre-fyr som hade gjort att man enklare kunde spela tillsammans med läraren och slapp missa det första slaget. Jag hade också velat veta i vilket tempo riffet gick i, så jag själv hade kunnat öva det långsammare till metronom. Det bästa hade varit om det fanns en trumloop som man själv kunde reglera tempot på då man ska öva. Det var ett bra komp med tydliga instruktioner över vilken följd man skulle spela ackorden. Jag förstod direkt att man bara behöver flytta upp figuren längre upp på halsen och spela samma sak som i förra positionen. På en vanlig gitarrlektion hade man nog inte haft noter eller tabulatur utan man hade lärt ut detta på gehör. I det stora hela tyckte jag lektionen var bra!

Eftersom läraren inte räknade in då han skulle börja spela så missade Johan det första slaget i takten, vilket han upplevde vara jobbigt. Anna påverkades inte av att läraren ej räknade in och jag tror det beror på att Anna inte ville spela samtidigt som läraren. Anna ville förmodligen först höra hur läraren spelade materialet och sedan spela själv, jämfört med Johan som ville spela samtidigt som läraren.

Johan ville veta tempot på funkriffet så att han skulle kunna öva det långsammare till metronom (apparat som spelar pulsen i ett bestämt tempo). Johan skulle sedan öva funkriffet i samma tempo som läraren visade. Detta tycker jag är ett bra inläringssätt som gör att gitarristen kan spela igenom materialet sakta så att allt blir rätt och sedan öka tempot kontinuerligt. Det kan under en Internetlektion vara en risk att försöka spela tillsammans med läraren innan materialet har lagt sig och kan leda till att gitarristen övar in fel. Dessa felen kan sedan vara svåra att korrigera eftersom de är så pass inövade.

Min lärare förklarade det teoretiska bra och på ett inspirerande sätt. Han spelade materialet med fingerspel men gav även en beskrivning hur eleven skulle göra om denne ville använda plektrum. Jämfört med Annas och Johans lärare så spelade min lärare igenom materialet sakta, samtidigt som han förklarade. Därefter spelade han fortare tills han nådde det ursprungliga tempot. Det var en bra lektion som jag själv kan tänka mig använda till mina privatelever. Eleven får lär sig spela över hela gitarrhalsen, var tonerna finns, ackorden i nya läggningar och framför allt spela bas samtidigt som ackord.

6.3.2 Sammandrag från Licklibrary

Hemsidans kvalité

Licklibrary har många stora gitarristnamn som erbjuder lektioner men jag upplevde att det var krångligt att få tillgång till de lektionerna. Anna och Johan upplevde samma saker som jag.

Anna: Jag tyckte det var svårt att hitta material. När man väl hittade en lektion som man ville ta var det svårt att få tillgång till den. Jag visste inte om jag skulle ladda hem dem eller om jag skulle se den på hemsidan.

Johan: Jag surfade runt på hemsidan men tröttnade för jag hittade inget material. Det stod bara information om exemplet och sedan var det krångligt att kunna lyssna. Det stod inte var man skulle trycka för att komma fram till videoexemplet. Hade jag fått rekommendation om den här hemsidan hade jag utforskat det mer. Är man inte van att surfa runt så är det nog svårare.

För gitarrlärare över Internet är det viktigt att deras material är lätt att hitta och förstå. Det får inte vara för många ”musklick” innan användaren kommer fram till det önskade materialet, detta kan annars leda till tappat intresse. Hemsidan måste också vara lätt att förstå även för den icke datorkunnige användaren och lektionens material måste vara bra förklarade.

Lektionen och Lärarens roll

Min lärare visade stor rutin och erfarenhet genom sitt undervisningssätt. Han förklarade materialet bra vilket gjorde att jag kunde följa med genom hela lektionen. Min lärare spelade först genom materialet i originaltempo och sedan i ett långsamt tempo. Han förklarade även vilka toner det var, på vilken sträng och var de fanns på gitarrhalsen. Som gratismedlem fick jag bara höra introt och första versen. Det hade varit roligare att få tillgång till hela lektionen där läraren visar hela låten.

Lektionerna från licklibrary visades enbart i videoformat och det fanns ingen tabulatur tillgänglig vilket påverkade både Anna och Johan.

Anna: På min lektion var det bara film och ingen tabulatur så det kändes svårt emellanåt. Även då läraren tog det långsammare så var det ändå svårt att hänga med och komma ihåg. Jag fick spela om från samma ställe många gånger. På en vanlig gitarrlektion så får man oftast materialet på papper och då blir det enklare att komma ihåg.

Johan: Lektionen var ansträngande för när han hade spelat en viss del så kunde man inte gå tillbaka och repetera just den delen. Jag fick spola tillbaka och sedan vänta om jag spolat för långt. Det hade varit mycket enklare om man haft tabulatur också.

Lektionen från förra hemsidan var enklare för då hade jag både ljud och tabulatur. Jag har dock utvecklat ett minne så att jag enklare kommer ihåg.

Här märks tydligt frånvaron från en fysiskt närvarande lärare som hade kunnat sänka tempot så att eleverna kunnat följa med. Jag instämmer med Anna och Johan om att tabulatur hade underlättat arbetet. Jag hade lärt mig melodin fortare om det hade funnits noter också istället för att enbart lyssna på läraren. Nu blev det en kombination av visuell och gehörsläring dock i en svårare fattning än om det hade varit tabulatur. Eftersom det ibland kunde vara svårt att se vad läraren befann sig på gitarrhalsen så ledde det till att Anna, Johan och jag fick testa oss fram.

Johan tyckte att läraren förklarade materialet med lite för komplicerade termer och anser att gitarristen ska planka mer. Frånvaron av en riktig lärare märks även här då han hade kunnat besvarat frågor angående materialet.

Johan: Läraren förklarade bra men jag tror att nybörjaren hade haft svårt att förstå. Han nämnde en del termer som de förmodligen inte hade förstått. På den här lektionen så fick jag höra materialet men ingen förklaring över tonernas innebörd. Jag hade själv först plankat låten, jämfört med hur läraren spelade och sedan rättat till felen. Jag tror man måste komma igång och planka saker själv, det lär man sig mycket på.

I videon fick jag även se ett extra fönster där jag kunde se hur högerhanden skulle spela. Det var smidigt för då kunde jag se var han använde plektrumet och var han gled mellan tonerna. Detta upplevde Anna annorlunda.

Anna: På filmen så spelades det i två fönster samtidigt. Den ena visade hur vänsterhanden spelade och den andra visade hur högerhanden spelade. Det var svårt att se på båda fönsterna samtidigt så jag fick mest hålla fokus på vänster handen.

6.3.3 Lärarfri undervisning

Känslan av att inte ha en lärare närvarande

Jag tror det kan vara både positivt och negativt att inte ha en lärare närvarande. Är eleven i fråga nybörjare kanske han/hon slipper vara nervös och kan jobba i sitt eget tempo. Jag tror dock att nybörjaren behöver bli mer styrd för att komma på rätt bana och det är bättre att nybörjaren tar lektioner från en riktig lärare istället från Internetlektioner. Den riktiga läraren kan hjälpa eleven med teknik och förklara materialet. Både Anna och Johan tyckte att en riktig lärare var viktig för den personliga motivationen.

Anna: Det blir mindre personligt då man tar lektioner över Internet. Man får repetera stycken hela tiden vilket leder till att det kan bli lite långtråkigt. Dessutom är det ingen som uppmuntrar en då man gör rätt.

Johan: När jag har en riktig person framför sig som verkligen kan spela så är det mycket motiverande och jag vill lära mig. Man får en större kick av att höra och se läraren spela live jämfört med att kolla på videoexemplet.

Jag instämmer med Anna och Johan om att en lärare höjer ens personliga motivation och framför allt inspiration. När jag har en gitarrlektion pratar vi även om senaste spelningen eller om den nya musikutrustningen som köpts in, likaså om saker som inte hör till musiken. Dessa aspekter är ej möjliga över Internetlektioner och det blir som Anna uttrycker sig: ”mindre personligt”. Detta på grund av att eleven är okänd för läraren och de har inget förhållande till varandra.

En annan viktig punkt som inte är möjlig vid Internetlektioner är feedback och beröm. Detta anser även Johan och Anna.

Anna: Det kan vara en risk att öva in fel eftersom man inte alltid ser eller hör felen på samma sätt som en lärare hade gjort. Läraren ser ju vad som är fel.

Johan: När man har en vanlig gitarrlektion med en lärare så kan man be honom spela exemplet saktare och berätta hur han tänker just där. På min Internetlektion hade jag velat att läraren förklarade hur han tänkt och vilken innebörd tonerna har i förhållande till ackordet. Det kan vara bra att veta för det är inte alla som förstår det. Det kan kännas jobbigt att inte få feedback under lektionen men jag har bra självinsikt. Jag kan avgöra när det låter dåligt och jag behöver göra det bättre eller när det låter bra. Om man är nybörjare kan det vara lite svårare. En lärare kan dessutom avgöra vad man behöver lära sig efter att ha lyssnat på mig.

Dessa saker är också viktiga vid en gitarrlektion både för elev och lärare. Båda behöver feedback på det som händer under lektionens gång. Jag tror dessutom att en elev blir mer motiverad av få beröm av sin lärare för sin insats. Får nybörjaren ingen feedback så vet han/hon inte om materialet har blivit inlärt rätt. Johan säger: ”Jag kan avgöra när det låter dåligt och jag behöver göra det bättre eller när det låter bra”, det är en positiv egenskap men kräver mycket övning och lyssning. Övar till exempel nybörjaren in fel teknik och använder detta i flera år utan att få korrigerat är det en jobbig process för både eleven och eventuellt kommande gitarrlärare. Under en vanlig gitarrlektion hade läraren visat eleven vad som är rätt och eleven hade vetat hur den skulle göra.

Gitarrläxor

Anna: Jag tycker att det kan vara mindre motiverande att inte få någon gitarrläxa. Om jag har en gitarrläxa så märker jag om jag utvecklats från vecka till vecka. Dessutom tycker jag att det roligt att ha en läxa att öva på.

Jag instämmer med Anna och jag tycker att gitarrläxor är ett bra moment inom gitarrundervisningen. Gitarrläxor motiverar mig att öva då jag får visa upp läxan för min gitarrlärare, få feedback och göra eventuella ändringar.

Johan: Det är inte möjligt att få gitarrläxor över Internet. Det finns ingen som kollar läxan och kan ge feedback. När jag har en vanlig gitarrlektion så kollar jag in läxan hemma och inte under gitarrlektionen. Det finns vissa svåra saker som jag behöver lägga mycket tid på och det vill jag inte göra på lektionen. Det är viktigt att ha en gitarrläxa som man kan öva på hemma i lugn och ro. Under en vanlig lektion kan man dessutom få tips i hur man kan kolla det hemma. Jag förstår själv vad läxan är och jag övar på allt som min gitarrlärare visar mig, även det som kanske inte hör till läxan. Min motivation ökar då jag får en läxa eftersom då får jag nya saker att öva på och jag slipper öva på samma gamla saker.

Precis som Johan säger är det inte möjligt att få gitarrläxor över Internet eftersom det inte finns någon kontakt mellan lärare och elev. Lektionerna har ingen kontinuitet som jag tror kan leda till att eleven inte övar på samma sätt som den hade gjort vid en vanlig gitarrlektion. För mig är hela poängen med gitarrläxor att öva på läxan så mycket som jag kan, sedan spela upp den för min gitarrlärare och få feedback på gitarrläxan. När jag har fått feedback så vet jag vilket som var bra och vilket jag behöver förbättra. Denna viktiga process är inte möjlig via Internet och det kan leda till att eleven kanske övar in fel, som sedan kräver mycket energi och arbete för att korrigera. Detta kanske hade kunnat förebyggas med en lärares envishet och skarpa blick.

Istället för lärare?

Jag tror personligen inte att Internetlektioner kan ersätta en riktig lärare. Jag tycker om att ta lektioner från Internet men det går inte att jämföra med att ta en lektion från en riktigt bra gitarrlärare. Anna säger.

Anna: Jag hade inte valt en virtuell gitarrlektion framför en vanlig gitarrlektion med lärare.

Johan: Funkriffet på min första lektion var bra och jag hade inte kommit på en sådant själv. Det är väldigt smidigt med Internetlektioner för man får nya saker levererat till sig på ett smidigt sätt då man är mer avancerad. Jag tror det är svårt att lära sig själv. Det kan vara svårt att förstå var man ska använda det här funkriffet och vilket förhållande det har till de andra i bandet man spelar med. Det är bra med Internet att man får lära sig nya saker som både kan vara svåra och enkla. Man får lägga in nya saker i sitt spel. Skulle man vara sjuk eller hängig så brukar man vanligtvis ställa in sin vanliga gitarrlektion genom att ringa sin gitarrlärare. Det behöver jag inte över Internet för jag väljer själv när jag vill ta lektionen hemma.

Som Johan sa: "Man får nya saker levererat till sig på ett smidigt sätt", ser jag Internetlektioner som en möjlighet att komma i kontakt med nya saker och lära

mig dem på kort tid. Det är väldigt lättillgängligt och jag kan ta en lektion när det passar mig utan att behöva kontakta min gitarr lärare. Om jag skulle vara sjuk påverkar inte det läraren utan det är enbart att ta lektionen vid senare tillfälle.

En viktig del i undervisningen som går förlorad är när gitarreleven inte förstår något och skulle behöva fråga sin gitarr lärare. Det går ju visserligen att göra via Email eller chatt men kommunikationen blir då en längre och långsammare process.

Johan tror inte att gitarreleven hade kunnat lära sig spela helt från början, direkt från en hemsida utan han menar att gitarristen ska se Internet som ett komplement till det han redan kan.

Johan: Jag tror inte att man som nybörjare hade kunnat lära sig spela gitarr direkt från en hemsida. Jag började spela gitarr då jag var 12 år gammal och då från en bok. I boken stod det hur ett G ackord såg ut och hur många slag man skulle spela. Det var ingen som sa till mig om det var bra eller dåligt så därför sökte jag mig senare till en gitarrkurs. Jag hade gjort de här virtuella lektionerna hemma som en övningsgrej och sett detta som ett komplement till det jag redan har.

7. Diskussion

Det har under den här studien visat sig att gitarrelevens motivation och inspiration påverkas av lärarens frånvaro under Internetlektionen. Motivation och inspiration är enligt mina studiemedverkande Anna och Johan viktiga, både för spelglädjen och för utvecklingen av sitt instrumentspel. Jag anser också att motivationen ökar när jag har en fysiskt närvarande lärare, men samtidigt tror jag också det beror på individens tillstånd. Detta eftersom motivationen och inspirationen kan påverkas av faktorer som humör och sinnestillstånd. Det finns tillfällen då jag haft gitarrlektion med en mycket erfaren och duktig lärare men trots detta har ändå min motivation varit låg.

En viktig punkt som inte är möjlig under Internet lektionerna är chansen för en gitarrelev att kunna fråga sin lärare om något som den inte förstår eller be sin lärare att spela ett önskat parti saktare. Detta har visat sig tydligt under Johans första gitarrlektion då han ville att gitarr läraren skulle spela funkriffet saktare så att han kunde höra allt. Läraren räknade inte heller in då han började spela vilket resulterade i att Johan missade första slaget i takten. Under en vanlig gitarrlektion hade Johan enkelt bett sin gitarr lärare att räkna in då han ska börja spela. Att inte kunna fråga sin gitarr lärare om saker eller be han repetera vissa valda stycken tror jag kan påverka motivationen. Många gitarrelever kanske tycker det är för svårt att spela direkt med läraren eller försöka plankta det som inte står i tabulaturen, vilket i sin tur leder till att de tappar intresset och ger upp.

Under Annas lektion från Licklibrary (då tabulatur ej var tillgängligt) var hon tvungen att spola tillbaka och repetera ett speciellt stycke många gånger. Anna hade önskat att ha tabulatur som ett komplement till videofilmen: ”På en vanlig gitarrlektion så får man oftast materialet på papper och då blir det enklare att komma ihåg”, säger hon. Hade den här situationen uppstått under en vanlig gitarrlektion hade det inte varit några problem för gitarrlärare att skriva ner materialet, så att Anna hade kommit ihåg. Jag tror även momentet att spola tillbaka många gånger kan få gitarrelever att tappa intresset.

När Johan fick surfa igenom Guitartricks hittade han en ”loop” funktion där användaren kunde markera ett valt stycke som skulle repeteras. Jag tror detta hade varit passande under Licklibrary lektionerna där både Johan och Anna tvingades spola tillbaka många gånger.

Jag tror att en nybörjare behöver styrning av en lärare för att intresset inte ska rinna ut i sanden. En gitarrlärare kan visa nybörjaren hur den ska gå till väga och förhoppningsvis bidra till elevens utveckling så länge eleven själv tycker det är roligt att spela gitarr och vill öva. Det stämmer in med Johan då han berättade att han började spela gitarr när han var 12 år gammal och då från en bok. Johan fick de beskrivningar han behövde för att lära sig låten men visste inte om han spelade rätt så han sökte sig till en gitarrkurs. I Johans fall kunde han inte höra om det lät bra och kunde ej relatera till något annat han hört tidigare. Under gitarrkursen fick Johan olika exempel på hur det kunde låta, både genom gitarrläraren och övriga gitarrelever. Anna säger: ”Det kan vara en risk att öva in fel eftersom man inte alltid ser eller hör felen på samma sätt som en lärare hade gjort. Läraren ser ju vad som är fel.”. Denna detalj som inte är möjlig då lektionen bedrivs via Internet tycker jag är en viktig del i all form av undervisning. Precis som Anna säger så kanske gitarreleven inte märker felen själv utan övar in fel. Dessa fel kan vara svåra att korrigera både för eleven och läraren eftersom de är så pass repeterade. Det kan även vara svårt för en lärare att påpeka att något som gitarreleven har övat på i flera år är fel och behöver ändras. Jag tror detta kan skada gitarrelevens integritet. Franklin (1969) skriver: ”Låt aldrig ett fel passera utan genast göra en korrigering, så att det inte kommer tillbaka” (s. 60). Jag har aldrig varit med om en gitarrlektion som varit på detta strikta vis men jag kan förstå tankarna bakom. När jag undervisar mina gitarrelever försöker jag vara noggrann så att allt blir rätt från början. Är jag dock alldeles för noggrann och petig kan eleverna tappa lusten och tycka det är tråkigt. Om inlärning sker utan lärare vem ska då korrigera felen om eleven inte ser dem själv? Eller är det positivt för lärandet att felen inte korrigeras enligt Page uttalande om att han anser att det bästa med gitarren är att den inte lärs ut i skolan. Jag tror att det även kan vara positivt att inte ha någon som korrigerar en. Jimmy Page i Led Zeppelin liksom många andra stora gitarnamn har tagit sig dit de är idag på helt egen hand. De var inte uppbyggda av olika regler utan trodde verkligen på det som de spelade. Det är kanske därför som de blev så bra

till slut? De påverkades inte av regler eller lärare som sa hur de skulle göra. De fick helt enkelt prova tillsammans med sitt band och öva.

Då det inte går att få en gitarrläxa över Internet är det upp till individen själv att vara disciplinerad och öva. Anna och Johan ansåg att läxor var ett viktigt inslag i gitarrundervisningen. Båda tyckte att det ökade deras motivation och att det blev roligare att öva då de hade en gitarrläxa. Anna sa: ”Om jag har en gitarrläxa så märker jag om jag utvecklats från vecka till vecka”. Jag instämmer och tycker att gitarrläxor är ett viktigt inslag i undervisningen. Märker eleven att den själv utvecklas blir det ju ännu roligare att spela gitarr och eleven vill förhoppningsvis bli ännu bättre. För mig är det viktigt att få feedback på det jag har övat på och veta vad som är bra respektive dåligt. Säger till exempel min gitarrlärare till mig: ”I det stora hela var det bra men du kan försöka spela melodin mer dynamiskt (skillnaden mellan svag och stark volym) och försöka bygga upp gitarrsolot mer”, vet jag precis vad jag behöver öva på. När en gitarrlev inte får den här informationen vet han/hon inte hur lektionens material ska förbättras. Gitarrläraren kan ge eleven fler övningar än att bara lära sig spela melodin och kunna alla ackorden. Gitarristen kan till exempel spela melodin i en annan position på gitarrhalsen eller spela ackorden i andra läggningar (ackordens toner staplade på olika vis). Vid ett sådant moment tror jag andra musikaliska egenskaper utvecklas och inte bara det som materialet erbjuder. Om eleven inte själv kan utveckla sitt material på det här sättet erbjuder inte Internet möjligheten.

De gitarrlektioner från Internet jag sett har varit material som läraren har kopierat från annan gitarrist eller artist. Ofta när jag övar vill jag bara jamma med till musiken och närma mig den på mitt egna sätt. Syftet är då att bara spela med musiken och försöka improvisera fram egna saker utan att kopiera det som spelas på skivan. Resultatet av att kopiera andras ”licks” tror jag är positivt i den bemärkelsen att gitarristen får flera olika ”kulor i påsen” så att säga, och till slut har kanske gitarristen så många olika ”kulor” att det blir något unikt. Det blir lite från varje som blir något nytt. Det kan också leda till att gitarristen blir en svag kopia av en massa andra gitarrister och inte har några egna licks som han själv har kommit på. Att kopiera kan även resultera i att genrebredden (att behärska flera olika musikstilar) blir betydligt smalare, det vill säga att gitarristen enbart kan spela det som han/hon själv kopierat av andra. Green (2001) intervjuar gitarristen Bernie som säger att det finns många unga som lyssnar på gitarrister som till exempel Joe Satriani och Stanley Jordan och tänker: ”Detta vill jag verkligen kunna, så här vill jag låta”. Bernie anser att de går en smal stig musikaliskt eftersom Satrianis och Jordans musik är så pass inriktad på gitarr som ett virtuost instrument och inte som ett komp instrument. Skulle de bli uppringda av någon som har en spelning inom någon annan genre skulle de stöta på problem menar Bernie (s.41).

Samtidigt som jag tror att det är bäst att kunna lite av varje ska varje musiker följa sitt hjärta och lära sig det han/hon själv tycker låter bra. Min gitarrelev Johan har själv ägnat många timmar att kopiera från sin idol Stevie Ray Vaughan. Jag har också kopierat från mina gitarridoler och i båda fallen kan publiken eller lyssnaren höra tydliga influenser från kända gitarrister. Jag tror att gitarristen blir lite det som han/hon lyssnar på, medvetet eller omedvetet. Jag instämmer med det som jag tror Bernie menar det vill säga att gitarristen måste kunna spela flera olika musikstilar. Jag försöker själv att spela så många musikstilar som möjligt men vid de tillfällena alltid sätta min personliga prägel på musiken.

När jag vill lära mig en låt eller ett speciellt gitarrsolo letar jag inte efter tabulaturen eller noterna på Internet utan jag plankar originalet av låten. Jag lär mig låten mer grundligt, vilket leder till att jag kommer ihåg den längre och jag kan dessutom spela den utantill. Lär jag mig en låt som jag inte hört förut från noter eller tabulatur är det svårare att lära sig den utantill och jag måste ha noterna framför mig för att komma ihåg. Som nämnt i bakgrunden menar Green att notation som till exempel tabulatur ska ses som ett komplement eller hjälpmedel istället för ett huvudsakligt inlärningsyfte.

När Green (2001) intervjuade bassisten Rob berättade han hur han lärde sig olika låtar samt utvecklade sin teknik. Rob berättar att han lyssnade på låten om och om igen tills han kunde sjunga basmelodin, sedan överförde han sången till sitt instrument. Jag tror att detta är ett mycket bra inlärningsätt eftersom Rob med hjälp av sin röst och sitt gehör lärde sig basmelodin. När Rob i nästa moment skulle överföra melodin till basen visste han precis hur det skulle låta och låten blev grundligt inlärd, som jag tror leder till att han kommer ihåg den länge. När musiker förr i tiden ville lära sig en låt eller ett solo var det en mycket längre process. Att höra låten var inget som musikern skulle ta för givet. När jag tänker på den blivande jazzmusikern i Rumänien som var uppe var enda kväll för att förhoppningsvis få höra "Girl from Ipanema" blir jag väldigt inspirerad. Idag kan de som har Internet bara koppla upp sig, ladda hem låten eller köpa skivan i en skivaffär. Musiken är så lättillgänglig och det går att få tag på det som sökes till skillnad från förr i tiden. Ville du höra musik fick du lyssna på radion eller försöka hitta någonstans där det framfördes live av ett riktigt band. Jag tror att trots att dagens teknik har kommit långt och det finns så många tekniska hjälpmedel är det ändå upp till individen hur pass långt denne vill komma. Musikern blir ju inte automatiskt bra med hjälp av modern teknik, det handlar om samma saker som det gjorde för 50 år sedan. Musikern måste vilja, vara envis och tycka det är roligt med musik.

Det är ungefär samma med gitarrutrustning. Det kommer hela tiden nya gitarrer, förstärkare och pedaler (fotpedal som förändrar ljudet). Det finns oändligt många pedaler som garanterar att det låter som till exempel Jimi Hendrix eller

Eric Clapton men det stämmer ju inte. Gitarristen kanske får samma ljud men det låter ändå inte som ens idol då han spelar. Detta visar att ljudet kommer från fingrarna och kroppen, inte från utrustningen som används. Ens personliga sound uppstår genom många år av hård övning och envishet. När en gitarrist lär sig olika licks från Internet blir han kanske en bättre gitarrist men jag tror inte det hjälper honom att hitta sitt egna personliga sound.

I enlighet med Green (2001) sker musikaliskt lärande i relation till andra individer. Hon beskriver den åttaåriga pojken som lärde sig genom att spela ihop med sin kompis och då använda det han själv lärt sig. Utveckling sker här genom ett utbyte, det vill säga, de lär varandra. Jag har lärt mig mycket på det här viset då jag spelat tillsammans med min äldre bror och förhoppningsvis kanske jag lärde honom något också. Det här utbytet sker ju även under riktiga gitarrlektioner. Eleverna visar mig nya artister eller licks som jag inte hört förut och förhoppningsvis ger jag mina egna gitarrelever och gitarrlärare ny inspiration. Som gitarrlärare är det inspirerande att få nytt material som jag kan användas dels till andra elever och dels till egen övning. När en gitarrlektion sker över Internet finns inte denna kontakt mellan lärare och elev, alltså blir det aldrig den här kommunikationen med utbyte av musik. Läraren kan heller inte se resultatet av sin lektion då den genomförs över Internet. Han får inte heller någon feedback och vet inte huruvida hans pedagogik fungerat till exempel om han har förklarat vissa saker tillräckligt bra för att eleven ska förstå. Den bästa feedbacken jag kan få av en elev är när han/hon tycker det är roligt att spela gitarr och då jag ser en utveckling av deras spel.

Syften med den här studien var att få insikt i en virtuell gitarrlektion samt hur lektionerna erfars av dess användare. Under en virtuell gitarrlektion förloras många viktiga detaljer som ofta förekommer under en vanlig gitarrlektion. Dessa detaljer är feedback som eleven får angående sitt gitarrspel, att eleven kan fråga sin lärare om saker som är oklara och att eleven får sin motivation ökad genom lärarens närvaro. Det kan uppstå vissa tekniska komplikationer som kan leda till att elevens intresse sjunker. Detta kan ske genom att eleven behöver höra materialet saktare för att kunna spela med till låten. Eleven får då spola fram och tillbaka för att höra det valda partiet igen. En fördel med att ta en gitarrlektion över Internet är att gitarristen kan ta den när han/hon vill och hur många gånger som önskas. Det är också ett bra exempel på hur gitarristen kan hitta nytt och bra material genom en effektiv sökning. Det går att se dessa virtuella gitarrlektioner som fungerande komplement till traditionella gitarrlektioner och som ett redskap för gitarristen i dess utveckling.

8. Referenser

Franklin E och Läromedelsförlagen. (1969). *Musikundervisning. Allmän psykologi, pedagogik, och metodik i musikalisk tillämpning*. Läromedelsförlagen: Akademiförlaget, Göteborg.

Green, L. (2001). *How popular musicians learn. A way ahead for music education*. Ashgate Publishing Limited, England.

Hylén, M. (2006). *Vad sätter man i handen på en nybörjare? Om hur pianolärares val kan påverka elevens lärande*. (uppsats) Musikhögskolan i Malmö, Lund Universitet.

Johansson, KG. (2002). *Can you hear what they're playin?. En studie om gehörmässig inläring i rockmusik*. Musikhögskolan i Piteå, Luleå tekniska universitetet.

Langemar, P. (2005). *Att låta en värld öppna sig, Kompendium för fortsättningskurs och påbyggnadskurs i psykologi samt psykologiprogrammet*. (uppsats) Psykologiska institutionen, Stockholms universitet.

Patel, R. och Davidsson, B. (2003). *Forskningsmetodikens grunder. Att planera, genomföra och rapportera en undersökning*. Lund: Studentlitteratur.

Rönnerman, K. (2004). *Aktionsforskning i praktiken, erfarenheter och reflektioner. Beskrivning och reflektion av Aktionsforskning*. Lund: Studentlitteratur.

Carr, W. och Kemmis, S. (1986). *Becoming Critical. Education, knowledge and action research*. Lewes: Falmer.

Internetkällor:

(1998) *Guitartricks, Online guitarlessons*. <http://www.guitartricks.com> (2006-09-15).

Licklibrary, Guitar Community. <http://www.licklibrary.com> (2006-09-15).

Institutionen för nordiska språk och nordisk litteratur. <http://www.norssi.helsinki.fi/home/omaattagradu> (2006-11-27).

Högskoleverket. <http://www.studera.nu> (2006-11-27).